

БАПТИСТСЬКА ДОКТРИНА ЦЕРКВИ

Вступ

Одним з напрямів регулярної діяльності редколегії альманаху «Богомисліє» є ознайомлення читачів журналу з важливими теологічними текстами, більшість з яких були недосяжними з різних причин. Так, в попередніх числах ми вже опублікували різні документи¹ і на черзі ще декілька. Для чого необхідно ознайомлення з цими текстами? Адже вони виникли в минулому як реакція на певні виклики в іншому контексті і укладені богословами, які були носіями баптистської традиції або навіть іншої традиції, яка відрізняється від вітчизняної.

Як відомо, ключовий елемент процесу богословствування і формування теологічних відповідей на сучасні виклики – діалог з попередниками і з сучасниками. Теологічна відповідь ніколи не починається з нульової позначки. Рован Вільямс, колишній архієпископ Кентерберійський, говорить, що теолог завжди починає свою роботу «посередині», адже до нього вже існувала спільнота віри, яка сформувала свою теологічну мову та спосіб сприйняття життя людини в його зв'язку з Богом². Це означає, з одного боку, що теолог має зануритися в попередню традицію, опанувати її мову і спосіб прочитання біблійного тексту, а також метод формування теологічних відповідей. Якщо говорити образно, він має опанувати чужі партитури, перш ніж створити власну. З іншого боку, він звертається до певної аудиторії – церковної, академічної чи суспільної і це впливає на спосіб висловлювання теолога про актуальні питання і донесення Божого одкровення.

Публікуючи знакові теологічні тексти ми бажаємо ознайомити наших читачів з тим, як теологи мислили в певних ситуаціях. Як вони відповідали на певні виклики заради того, щоб акцентувати важливі аспекти теологічної традиції. Ознайомлення з цими текстами має розширити теологічний горизонт і збагатити теологічний інструментарій читачів.

¹ Текст «Переосмислення баптистської ідентичності: Маніфест до баптистських спільнот Північної Америки» (1997) (№24; 2019), документ Баптистського союзу Великої Британії «Вчення про служіння і служителів» (1961) (№31; 2021), проміжна заява Центрального комітету Всесвітньої ради Церков з питань теології інвалідності «Церква всіх і для всіх» (2003) (№33:2; 2023), фрагмент звіту про діалог Всесвітнього баптистського альянсу і Римо-Католицької Церкви «Слово Боже в житті Церкви» (2006-2010) (№34:3; 2024).

² Rowan Williams, *On Christian Theology* (Oxford: Blackwell, 2000), xii.

В цьому числі альманаху ми пропонуємо вашій увазі документ «Баптистська доктрина Церкви», який був схвалений Баптистським союзом Великої Британії у 1948 році. Хоча формально цей текст не має статусу сповідання віри і скоріше узагальнює еклезіологічні погляди баптистів Великої Британії, та все ж це один з текстів, на який спираються інші важливі документи з баптистської практики. Відгомін цього документу можна побачити в таких документах як «Значення і практика рукопокладення серед баптистів» (1957), «Вчення про служіння і служителів» (1961).

Документ складається з шести параграфів, перший з яких є вступним, де пояснюється коріння Баптистського союзу Великої Британії та наголошується зв'язок з новозавітним розумінням Церкви (§1). Наступні параграфи викладають традиційні для баптистської еклезіології теми про структуру помісних церков (§3), вчення про служіння і служителів (§4), таїнства (§5) і відносини церкви і держави (§6). Що слід зауважити, так це те, що ці теми вписані в широкий контекст вчення про Єдину, Святу, Вселенську Церкву (§2). Це важливо оскільки це вчення задає певне розуміння, можна навіть сказати нову розстановку акцентів у викладі традиційних баптистських тем. Документ відразу задає параметри для богословського діалогу з представниками інших конфесійних родин. Помісна церква є місцевим виявом Тіла Христа, яка з'являється не з волі членів церков а є відповіддю на волю Христа і дію Духа. Помісна церква не є відособленою, вона покликана до єдності з іншими і саме ця єдність забезпечує її від викривлень вчення і практики. Так само і служителі є служителями Церкви Ісуса Христа, а не лише помісної громади віруючих. Ці акценти відображають дискусію, яка відбувалася серед баптистів Великої Британії в той час.

За словами баптистського історика і богослова, Роджера Гейдена, укладання цього документу було частковою відповіддю баптистської спільноти на проповідь Джеффри Фішера (1887-1972), архієпископа Кентерберійського, яку він проголосив в Кембриджі у 1946 році. В проповіді Фішер закликав вільні церкви подумати о включенні єпископства в свою систему управління церквами. Також документ враховував тези Ламбетської конференції (1920 р.), учасники якої сформували принципи, на яких Англійська Церква могла вести діалог про видиму єдність. Окрім цих процесів слід врахувати розвиток руху «Віра та церковний устрій» який згодом вилився у створення Всесвітньої ради церков у 1948 році в Амстердамі. Тож документ «Баптистська доктрина церкви» народився в контексті екуменічного діалогу.

Одночасно всередині баптистської спільноти Великої Британії відбувалася дискусія про Церкву і служіння³. У 1944 році виходить книга Артура Дейкіна, баптистського служителя, богослова і викладача Брістольського баптистського коледжу, «Баптистський погляд на церкву і служіння», в якій він відстоював виключно помісний погляд на церкву та статус і роль служителя⁴. Книга викликала полеміку, яка відобразилася як в періодичних, так і в більш ґрунтовних публікаціях⁵. Так, того ж року впливовий баптистський служитель, історик і старший викладач коледжу Ріджент Парк Ернест Пейн видав книгу «Спільнота віруючих: баптистська думка і практика вчора і сьогодні», в якій він аргументовано продемонстрував, що для баптистів був типовим більш широкий погляд на церкву аніж про це говорив Дейкін⁶. У 1946 році схожу позицію озвучив Роберт Волтон, баптистський служитель і генеральний секретар Студентського християнського руху у книзі «Зібрана спільнота»⁷.

Ці дискусії нашли відображення в тексті «Баптистської доктрини Церкви». Так документ стверджує «Багато хто з нас вважає, що оскільки служіння є даром Божим для Церкви і покликання виконувати функції служителя походить від Нього, то людина, яка так поликана, є не тільки служителем помісної баптистської церкви, але й служителем всієї Церкви Ісуса Христа»⁸. Рендал стверджує, що ця фраза означає принципову перемогу умовної групи Пейна-Волтона над позицією Дейкіна⁹. Разом з цим він зазначає, що деякі ідеї документу «Баптистська доктрина Церкви» були не зрозумілі для помісних церков, оскільки вони опікувалися локальною місією а не широким розумінням церкви¹⁰. Як би там не було, ми сподіваємося, що ознайомлення з цим документом збагатить наших читачів і розширить їх розуміння баптистської еклезіології.

Олександр Гейченко, PhD

Ректор Одеської богословської семінарії

³ Про це див. Ian Randall, *The English Baptists of the Twentieth Century* (Didcot, UK: Baptist Historical Society, 2005), 217-222; H. Leon McBeth, *The Baptist Heritage: Four Centuries of Baptist Witness* (Nashville, TN: Broadman, 1987), 512-514. Я вдячний доктору Рендаллу за підказку і надані матеріали щодо цієї дискусії.

⁴ Arthur Dakin, *A Baptist View of the Church & Ministry* (London: Carey Kingsgate Press, 1944).

⁵ Див. Randall, *The English Baptists of the Twentieth Century*, 218-219.

⁶ Ernest A. Payne, *The Fellowship of Believers: Baptist Thought and Practice Yesterday and Today* (London: Carey Kingsgate Press, 1944).

⁷ Robert C. Walton, *The Gathered Community* (London: Carey Press, 1946).

⁸ "The Baptist Doctrine of the Church," *Baptist Quarterly* 12.12 (October 1948), 444.

⁹ Randall, *The English Baptists of the Twentieth Century*, 221.

¹⁰ Randall, *The English Baptists of the Twentieth Century*, 221.

БАПТИСТСЬКА ДОКТРИНА ЦЕРКВИ

*Документ, затверджений Радою Союзу баптистів
Великобританії та Ірландії, березень 1948 року**

I. ВСТУП: ЦІЛІ, ІСТОРІЯ ТА КОНТЕКСТ СПІВБЕСІД

1. Союз баптистів Великобританії та Ірландії представляє понад три тисячі церков і близько трьохсот тисяч членів. Завдяки своєму членству у Всесвітньому баптистському альянсі, він перебуває у спілкуванні з іншими баптистськими громадами по всьому світу, які налічують близько тринадцяти мільйонів людей, що прийняли на себе обов'язки повноправного членства.

Історія баптистів у Великій Британії не переривається з початку сімнадцятого століття. Однак багато з їхніх принципів були відкрито проголошені в другій половині шістнадцятого століття радикальним крилом руху Реформації. Вони також вважають своєю спадщиною велику магістральну течію християнської доктрини та побожності, що йде скрізь століття, і мають спадкоємність з Новозавітною Церквою в тому, що вони радіють вірі та прагнуть вірно проповідувати Апостольське Євангеліє, а також намагаються будувати життя своїх Церков за новозавітним зразком.

ЄДИНА СВЯТА СОБОРНА** ЦЕРКВА

2. Хоча баптисти протягом тривалого часу займали позицію, окрему від інших спільнот, вони завжди стверджували, що є частиною єдиної святої соборної Церкви Господа нашого Ісуса Христа. Вони вірять у вселенську Церкву як у святу спільноту віруючих у Господа нашого Ісуса

* Текст перекладено за виданням "The Baptist Doctrine of the Church," *Baptist Quarterly* 12.12 (October 1948): 440-448. Тут і далі під зірочкою примітки редактора перекладу – Олександра Гейченко.

** У тексті Catholic (анг) – відсилка до Нікейсько-Константинопольського Символа віри. В українському контексті прийнято перекладати Соборна, інколи Вселенська або Кафолична.

Христа, яку Він заснував, єдиним Головою якої Він є, і в якій Він перебуває Своїм Духом, так що, хоча вона виявляється в багатьох спільнотах, організованих різними способами і розсіяних по всьому світу, вона все ж є єдиною в Ньому¹. Церква є Тілом Христовим і вибраним інструментом Божого задуму в історії.

У поклонінні, спілкуванні та свідченні єдиної Церкви ми усвідомлюємо себе об'єднаними в сопричасті святих, не тільки з усіма віруючими на землі, але й з тими, хто увійшов у життя вічне.

Джерелом Церкви є Євангеліє – могутні Божі діяння: втілення, служіння, смерть, воскресіння і вознесіння нашого Господа та сходження Святого Духа. Таким чином, саме сила Божа у Христі створила Церкву і підтримує її протягом століть. Історично важливо, що Христос на початку Свого служіння «вибрав дванадцятьох, щоб були з Ним» і зібрав Свій народ у нову спільноту. На нашу думку, в Новому Завіті немає жодних свідчень того, що Він формально організував Церкву, однак Він створив її. Цей «Новий Ізраїль», поширення якого зафіксоване в Діях Апостолів та Посланнях, є спадкоємцем «Старого Ізраїлю», проте він відзначений важливими та суттєвими відмінностями. Вона заснована на Новому Завіті; членство в ній визначається не расовим походженням, а особистою відданістю; обрядовість храму і синагоги поступилася місцем установленням Євангелія, а національна свідомість розширилася до світових горизонтів. Ця месіанська спільнота була відроджена євангельськими подіями і є «новим творінням». Тому, незважаючи на історичну спадкоємність зі старим Ізраїлем, старозавітні аналогії не визначають характер і структуру новозавітної Церкви.

СТРУКТУРА ПОМІСНИХ БАПТИСТСЬКИХ ЦЕРКОВ

3. (а) Саме в членстві помісної церкви в певній місцевості стає значущою спільність єдиної святої Вселенської Церкви. Дійсно, такі зібрані громади віруючих є місцевим проявом єдиної Церкви Божої на землі і на небі. Так, церква в Ефесі описана словами, які чітко відносяться до всієї Вселенської Церкви, як «Церкви Божої, яку Він відкупив власною кров'ю» (Дії XX, 28). Життєвий зв'язок з Христом, який передбачає повноцінне членство в місцевій громаді, несе з собою членство в Церкві, яка є одночасно і в часі, і у вічності, і войовнича, і тріумфуюча. Поклонятися і служити в такій помісній християнській громаді є для баптистів сутністю церковного життя.

¹ Див. Reply of the Baptist Union Annual Assembly to the Lambeth Conference Appeal to all Christian People, May 4th, 1926.

Такі церкви збираються з волі Христа і живуть перебуванням Його Духа. Їх походження не зводиться головним чином до людського рішення. Так, у Баптистському сповіданні 1677 року²,* яке детально розглядає доктрину і церковний устрій, використовуються фрази, які вказують на те, що помісні церкви утворюються через відгук віруючих людей на Господній заклик... З багатьох таких фраз ми можемо процитувати наступну: «Тому вони добровільно погоджуються ходити разом відповідно до веління Христа». Церкви зібрані «згідно з Його волею, проголошеною в Його слові». Членство не вважалося особистим вибором, бо Сповідання продовжує: «Всі віруючі зобов'язані приєднатися до певних Церков, коли і де це можливо». В нашій традиції учнівство передбачає як членство в церкві, так і повне прийняття ідеї церковності.

(б) Основою нашого членства в церкві є свідоме і добровільне прийняття Христа як Спасителя і Господа кожною людиною. Ми вважаємо, що в житті душі відбувається своєрідна особиста криза, коли людина залишається наодинці в Божій присутності, реагує на Божу благодатну діяльність, приймає Його прощення і присвячує себе християнському способу життя. Така криза може бути стрімкою та емоційною або повільною та недраматичною, і зазвичай переживається в християнській спільноті та завдяки їй, однак завжди це особистий досвід, в якому Бог пропонує своє спасіння у Христі, а людина, відповідаючи вірою, отримує запевнення Духа, що по благодаті вона є Божою дитиною. Саме цей життєво важливий євангельський досвід лежить в основі баптистської концепції Церкви і виражається та оберігається таїнством Хрещення по вірі.

(в) Життя зібраної баптистської церкви зосереджене у поклонінні, у проповіді Слова, у дотриманні двох таїнств Хрещення по вірі та Вечері Господньої, у зростанні в спілкуванні, свідченні та служінні зовнішньому світу. Наші форми богослужіння відповідають реформатській традиції і, як правило, не регулюються літургійними формами. Наша традиція – це спонтанність і свобода, але ми вважаємо, що має бути дисциплінована підготовка кожної частини богослужіння. Проповідь – роз'яснення Слова Божого і засіб зміцнення віри і життя громади,

² W. J. McGlothlin, *Baptist Confessions of Faith*, p. 265f.

* Впливовий доктринальний документ, укладений партикулярними баптистами за зразком Вестмінстерського сповідання віри, відомий також як Друге Лондонське сповідання віри (1677/1689). Український текст див.: <https://www.reformedreader.org/cc/1689lbc/ukrainian/ukrainian1689.htm>.

займає центральне місце в богослужінні. Ми вважаємо Святе Письмо головним авторитетом як для людини в її вірі та способі життя, так і для Церкви в її вченні та формах правління. Саме об'єктивне одкровення, дане у Святому Письмі, є засторогою проти виключно суб'єктивного авторитету в релігії. Ми твердо переконані, що кожна людина повинна особисто досліджувати Святе Письмо і просити просвітлення Святого Духа для його тлумачення. Ми також знаємо, що історія Церкви та християнський досвід протягом століть є дороговказом до значення Святого Письма. Найголовніше, ми вважаємо, що вічне Євангеліє – життя, смерть і воскресіння нашого Господа – є відправним пунктом, з якого повинні виходити наші тлумачення як Старого і Нового Заповітів, так і пізніших подій у Церкві.

Поклоніння, проповідь, звершення таїнств, спілкування та свідчення є спільними діями всієї церкви, в яких кожен член бере на себе відповідальність, оскільки всі мають рівне положення у Христі, незважаючи на різноманітність дарів та відмінність функцій. Ця відповідальність і ця рівність зосереджені у церковних зборах, які під проводом Христа опікуються добробутом віруючої громади і призначають її служителів. Відповідальність кожного члена Церкви, відповідно з їхніми дарами, полягає в тому, щоб збудувати життя свого брата і підтримувати духовне здоров'я Церкви (Рим. XV, 14). Саме церковні збори беруть на себе відповідальність за здійснення дисципліни, за допомогою якої церква відлучає членів, які є непокірними і перестали поділяти її переконання і життя.

Хоча зовні церковні збори є демократичним способом впорядкування справ церкви, вони також мають глибше значення. Це нагода, коли ми, як окремі особи і як спільнота, підкоряємося керівництву Святого Духа і стаємо перед Божим судом, щоб пізнати, що є мудрістю Христа. Ми віримо, що щойно описана структура помісних церков впливає з Євангелія і найкраще зберігає його основні риси.

(г) Християнське вчення про Трійцю проголошує взаємозв'язок Осіб у Божестві, і Бог явив Себе в особі Свого Сина, нашого Спасителя Ісуса Христа. Таким чином, Євангеліє є основою християнської оцінки чоловіків і жінок як особистостей. В основі ідеї зібраної церкви лежить глибоке переконання у важливості зростання кожної людини до

* У тексті – what is the mind of Christ (англ.) – відшукування мудрості Христа – спільнотна практика усвідомлення волі Бога під час церковних зборів. Детальніше див. Браян Хеймс, Рут Гулдбурн, Ентоні Кросс, *Бути церквою: переосмислення баптистської ідентичності* (Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2024), 76-79.

духовної зрілості та відповідальності, яку вона, як член божественної сім'ї, повинна постійно проявляти.

(д) Хоча кожна помісна церква вважається компетентною під владою Христа керувати своїм власним життям, баптисти протягом усієї своєї історії усвідомлювали небезпеку ізоляції і шукали гарантії проти викривленого індивідуалізму. З XVII століття існували «об'єднання» баптистських церков,* які іноді призначали посланців;** останнім часом їхнє сопричастя між собою значно зміцнилося завдяки Союзу баптистів, Баптистському місіонерському товариству та Всесвітньому баптистському альянсу. Останніми роками Союз баптистів призначав генеральних суперінтендантів,*** які опікуються церквами в

* Ранні об'єднання баптистів в Англії відомі також як «асоціації». Ці об'єднання сформувалися вже у 1650-х роках і були впливовими інструментами поширення євангелія і консолідації баптистських церков. Детальніше див. Lynn E May, 'Role of Associations in Baptist History', *Baptist History and Heritage* 12, no. 2 (April 1977): 69–74; James E Carter, 'Dealing with Doctrinal Conflict in Associational History', *Baptist History and Heritage* 17, no. 2 (April 1982): 33–43; Slayden A Yarbrough, 'The Origin of Baptist Associations among the English Particular Baptists', *Baptist History and Heritage* 23, no. 2 (April 1988): 14–24; Ian M Randall, "Council and Help": European Baptists and Wider Baptist Fellowship', *Journal of European Baptist Studies* 11, no. 1 (September 2010): 25–35; G. Hugh Wamble, 'The Concept and Practice of Christian Fellowship: The Connectional and Inter-Denominational Aspects Thereof, Among Seventeenth Century English Baptists' (Ph.D., United States - Kentucky, The Southern Baptist Theological Seminary, 1956).

** Исторично посланці виникають серед генеральних баптистів в середині XVII ст. Вони могли представляти церкви під час зустрічей асоціацій а також виконували служіння роз'їзних служителів за межами помісних церков. Детальніше див. John E Steely, 'Associational Messengers in Baptist History', *Baptist History and Heritage* 17, no. 2 (April 1982): 3; J. F. V. Nicholson, 'The Office of "Messenger" amongst British Baptists in the Seventeenth and Eighteenth Centuries', *Baptist Quarterly* 17, no. 5 (1 January 1958): 206–25, <https://doi.org/10.1080/0005576X.1958.11750994>.

*** Служіння генеральних суперінтендантів, які відповідали за церкви в певних регіонах країни, виникає на початку XX ст. з ініціативи впливового баптистського служителя Джона Говарда Шекспіра (1857–1928). Детальніше див. H. L. Watson, 'The General Superintendents', *Baptist Quarterly* 25, no. 4 (1 January 1973): 146–50, <https://doi.org/10.1080/0005576X.1973.11751396>; J. F. V. Nicholson, 'Towards A Theology of Episcopate Amongst Baptists', *Baptist Quarterly* 30, no. 6 (1 January 1984): 265–81, <https://doi.org/10.1080/0005576X.1984.11751654>; J. F. V. Nicholson, 'Towards a Theology of Episcopate Amongst Baptists (Continued)', *Baptist Quarterly* 30, no. 7 (1 January 1984): 319–31, <https://doi.org/10.1080/0005576X.1984.11751662>.

різних регіонах. Дійсно, ми вважаємо, що помісна церква позбавлена однієї з ознак істинно християнської спільноти, якщо вона не шукає сопричастя з іншими баптистськими церквами, не прагне справжніх стосунків з християнами та церквами інших спільнот і не усвідомлює свого місця в єдиній Вселенській Церкві. Прочитуємо ще раз Сповідання 1677 р.:

«Як кожна Церква і всі її члени зобов'язані постійно молитися за добро і процвітання всіх Христових Церков у всіх місцях і при кожній нагоді сприяти цьому ... так само Церкви ... повинні мати сопричастя між собою для свого миру, зростання любові та взаємного повчання».

СЛУЖІННЯ

4. Правильно впорядкована баптистська церква матиме належним чином призначених служителів. До них належать служитель (або пастор), пресвітери, диякони, вчителі недільної школи та інші церковні працівники. Баптистська концепція служіння ґрунтується на принципі, що це служіння церкви, а не тільки служіння окремої людини. Саме церква проповідує Слово і звершує таїнства, і саме церква, через пасторський нагляд, годує паству і служить світові. Зазвичай вона робить ці речі через особу свого служителя, але не тільки через нього. Будь-який член церкви може бути уповноважений нею при нагоді виконувати функції служіння, відповідно до принципу священства всіх віруючих, проповідувати Слово, здійснювати хрещення, головувати за столом Господнім, відвідувати, втішати або докоряти членам спільноти.

Однак баптисти з самого початку мали піднесене уявлення про служіння християнського служителя і дбали про те, щоб покликати чоловіків служити пасторами. Повноваження служителя на виконання свого служіння походять від Божого поклику в його особистому досвіді, але цей поклик перевіряється і схвалюється церквою, членом якої він є, і (як все частіше стає правилом) представниками великої групи церков. Він отримує інтелектуальну і духовну підготовку, а потім запрошується до використання свого дару в певній сфері. Його влада, таким чином, походить від Христа через громаду віруючих. Вона не є похідною від череди єпископів, які, як вважається, походять від апостолів, і ми з вдячністю стверджуємо, що нашим неєпископським громадам, як і тим, якими керує єпископат, дари Духа і сила Бога даруються вільно.

Багато хто з нас вважає, що оскільки служіння є даром Божим для Церкви і покликання виконувати функції служителя походить від Нього, то людина, яка так покликана, є не тільки служителем помісної баптистської церкви, але й служителем всієї Церкви Ісуса Христа.

Рукопокладення відбувається тоді, коли людина задовільно закінчила навчання в коледжі і була покликана до пасторського служіння в помісній церкві, призначена на капеланське служіння або прийнята на служіння за кордоном Комітетом Баптистського місіонерського товариства. Служіння висвячення проводиться під головуванням директора коледжу, генерального суперінтенданта або старшого служителя, а також за участю інших служителів і представників членів церкви. Хоча не існує прописаної чи встановленої форми богослужіння, воно незмінно включає або особисте визнання віри, або відповіді на низку запитань щодо віри. Починаючи з XVII століття, висвячення відбувалося з покладанням рук: у XIX столітті цей звичай вийшов з ужитку, але зараз знову все частіше практикується.

ТАЇНСТВА

5. У попередніх розділах ми намагалися описати життя і служіння баптистських церков. Саме в їхній спільній діяльності поклоніння і молитви, таїнств і служіння Бога благодать безперервно дається віруючим чоловікам і жінкам.

Ми визнаємо два таїнства – Хрещення по вірі і Вечерю Господню – як такі, що встановлені Богом. Ми вважаємо, що обидва таїнства є «засобами благодаті»*. для тих, хто приймає їх з вірою, і що Христос дійсно присутній не в матеріальних елементах, а в серці, розумі і душі віруючого і в християнській громаді, яка здійснює таїнство. Наша впевненість у цьому ґрунтується на обітницях Христа, а не на будь-якій владі, наданій тому, хто святкує, в силу рукопокладення або спадкоємності в служінні. Ми вважаємо, що важливо не ізолювати таїнства від усієї дії Божої благодаті, але завжди бачити їх у контексті загальної діяльності спільноти церкви, яка поклоняється, вірить і служить.

Слідуючи настановам Нового Завіту, ми звершуємо Хрещення тільки для тих, хто зробив відповідальне і достовірне визнання «покаяння перед Богом і віри в Господа Ісуса Христа». Такі особи занурюються в ім'я Отця, Сина і Святого Духа. Спасіння – це діло Боже у Христі, яке починає діяти, коли його приймають з вірою. Тому ми не хрестимо немовлят. Однак у наших церквах існує практика представлення маленьких дітей на публічному богослужінні, де визнається відповідальність батьків і церкви, а також підносяться молитви за батьків і дитину. Баптисти вірять, що від народження всі діти перебувають у любові та турботі Небесного Отця, а отже, під дією спасительної бла-

* Відсилка до Лондонського сповідання віри (1677/1689), 14:1.

годаті Христа; тому їх ніколи не турбувала різниця між охрещеними та неохрещеними дітьми. Вони разом з іншими групами християн беруть помітну участь у служінні дітям у недільних школах, сиротинцях, освіті та охороні дитинства.

Ми стверджуємо, що хрещення віруючих через занурення відповідає центральним фактам Євангелія і висвітлює їх. Це «діючий символ віри». Ми цінуємо символізм занурення згідно з Павловим вченням про участь віруючого у смерті, похованні та воскресінні нашого Господа (Рим. VI, 3). Однак, як свідчить історія, відновленню істини про те, що хрещення призначене лише для віруючих, передувало кілька років повернення баптистів до початкового способу хрещення через занурення, і ми вважаємо, що достовірне і відповідальне сповідання віри з боку кандидата на хрещення є необхідною умовою обряду. Ми цінуємо це таїнство як засіб благодаті для віруючої людини і Церкви, а також як акт послуху заповіді нашого Господа. Новий Завіт чітко вказує на зв'язок дару Святого Духа з досвідом хрещення, який, не роблячи обряд необхідним чи виключним каналом цього дару, все ж робить його відповідною нагодою для нового і глибшого його прийняття.

Вечеря Господня регулярно святкується в наших церквах. Форма богослужіння, яка є «конгрегаційною» і в якій беруть участь миряни, зберігає новозавітну концепцію Вечері як акту сопричастя, спільної трапези. Але як хрещення – це більше, ніж драматичне представлення фактів нашого відкуплення, так і Причастя – це більше, ніж спогад про Тайну Вечерю і свідчення «про смерть Господню аж до Його пришествя». Тут Божа благодать пропонується і приймається у вірі; тут реальна присутність Христа проявляється в радості і мирі як віруючої душі, так і громади; тут ми перебуваємо в сопричасті не тільки з нашими співчленами в церкві, не тільки з Церквою, яка воює на землі і тріумфує на небі, але і з нашим воскреслим і прославленим Господом.

Членство в наших помісних церквах, як правило, є наслідком хрещення віруючих, але між нами існують відмінності у світогляді та практиці. Баптистські церкви «закритого членства» приймають до свого складу лише тих, хто сповідує свою віру в Христа, пройшовши через води хрещення; Церкви «відкритого членства», хоча і складаються в основному з охрещених віруючих, приймають також тих християн, які сповідують віру не через хрещення по вірі.

Подібні розбіжності можна знайти і в питанні про те, хто може брати участь у Вечері Господній. Церкви «закритого Причастя» запрошують до столу Господнього лише охрещених за сповіданням віри.

Церкви «відкритого Причастя» запрошують до трапези всіх, «хто щиро любить Господа Ісуса Христа». Ці відмінності не заважають церквам різних типів перебувати у спілкуванні одна з одною, співпрацювати в роботі Союзу баптистів, Баптистського місіонерського товариства та Всесвітнього баптистського альянсу. Їх об'єднує переконання, що, згідно з новозавітним вченням, особиста віра в Христа є необхідною умовою для таїнств Євангелія та членства в Церкві.

ЦЕРКВА І ДЕРЖАВА

6. Наше переконання у пануванні Христа над Його Церквою спонукає нас наполягати на тому, що церкви, утворені з Його волі, повинні бути вільними від будь-якої іншої влади в питаннях, що стосуються їхнього духовного життя. Будь-яка форма контролю з боку держави в цих питаннях, як нам здається, кидає виклик «царським правам Відкупителя». Ми також вважаємо, що ця свобода у Христі передбачає право церкви здійснювати відповідальне самоврядування. Це була позиція баптистів з XVII століття, і нам здається, що зростання всевладдя держави і загроза свободі, яка з'явилася в багатьох частинах світу сьогодні, роблять більш ніж коли-небудь необхідним це свідчення духовної свободи і відповідальності, яке завжди було характерним для баптистського руху.

Ця свобода, однак, не призвела до безвідповідальності у виконанні наших громадянських обов'язків. Ми віримо, що це християнський обов'язок – шанувати державу, служити їй і працювати задля добробуту всіх чоловіків і жінок. Баптисти брали участь у багатьох рухах робітничого класу, мають неабиякий досвід соціального служіння та були піонерами сучасного місіонерського руху. Вони вважають, що на кожному членові церкви і на самих церквах лежить відповідальність застосовувати свою віру до всіх складнощів сучасного життя.

Можна помітити, що в цьому викладі доктрини Церкви знову і знову акцентується на центральному факті євангельського досвіду, що коли Бог пропонує Своє прощення, любов і силу, цей дар повинен бути особисто прийнятий вірою кожною людиною. Звідси випливає прагнення віруючого йти дорогою Господа і бути слухняним Його заповідям. Звідси також випливає наш традиційний захист громадянської та релігійної свободи. Це визначає нашу концепцію Церкви і наше вчення про Хрещення по вірі. З вдячністю визнаючи дари, якими Бог наділив інші спільноти, ми пропонуємо це розуміння, яке Він довірив нам для служіння всій Його Церкві.

БІБЛІОГРАФІЯ

- Carver, W. O., «Baptist Churches,» in *The Nature of the Church*. A Report of the American Theological Committee (1945), of the Continuation Committee, World Conference on Faith and Order.
- Cook, Henry, *What Baptists Stand For*, Kingsgate Press, 1947.
- Dakin, Arthur, *The Baptist View of the Church and Ministry*, Kingsgate Press, 1944.
- Evans, P. W., *Sacraments in the New Testament*, Tyndale Press, 1947.
- McGlothlin, W. J., *Baptist Confessions of Faith*, Baptist Historical Society, 1911.
- Payne, E. A., *The Fellowship of Believers: Baptist Thought and Practice Yesterday and Today*, Kingsgate Press, 1944. (Reprints part of the 1677 Confession of the Particular Baptists and the Reply to the Lambeth Appeal.)
- Payne, E. A., *The Baptist Movement in the Reformation and Onwards*, Kingsgate Press, 1947.
- Report of a Special Committee set up by the Baptist Union on the question of Union between Baptists, Congregationalists and Presbyterians, 1937.
- The Baptist Position*. A Statement Prepared by the Commission on Baptist Principles and Policy for Study and Discussion within the Baptist Convention of Ontario and Quebec, 1947.
- The Baptist Reply to the Lambeth Appeal, adopted by the Baptist Union Assembly, May 4th, 1926 (reprinted in G. K. Bell, *Documents on Christian Unity*, second edition, pp 102ff).
- Underwood, A. C., *A History of English Baptists*, Kingsgate Press, 1947.
- Walton, Robert C., *The Gathered Community*, Carey Press, 1946.
- Wheeler Robinson, H., *Baptist Principles*, Kingsgate Press, third edition, 1938.
- Wheeler Robinson, H., *The Life and Faith of the Baptists*, revised edition, Kingsgate Press, 1946.
- Whitley, W. T., *History of British Baptists*, Kingsgate Press, second edition, 1932.